

Verslag themadag Zorg, Welzijn en Wonen op 27 maart 2019

Met als motto “**Wat kan ik zelf doen**” organiseerden KNVG en NVOG op 27 maart 2019 een themadag over de ontwikkelingen op het gebied van Zorg, Welzijn en Wonen. Informeren en inspireren van de lidorganisaties was het doel van de themadag. Informeren over alle veranderingen, zowel landelijk als regionaal en lokaal. Inspireren door handvatten te bieden aan de lidorganisaties waarmee zij en hun leden, binnen de lidorganisatie en daarbuiten aan de slag kunnen.

Congrescentrum Kumpulan op het landgoed Bronbeek in Arnhem vormde het prachtige decor voor deze themadag.

De start:

Dagvoorzitter Jaap van der Spek, voorzitter van NVOG, verwelkomt zo'n 115 aanwezigen. In zijn inleiding benoemt hij het verschuiven van de verantwoordelijkheden van landelijke naar regionale en lokale overheden. Voor de belangenbehartiging heeft deze verschuiving ook impact. KNVG/NVOG zullen op het gebied van Zorg, Welzijn en Wonen ook aandacht voor regionale en lokale belangenbehartiging moeten hebben. Hoe geven wij dit vorm? Hoe maken wij gebruik van de kennis die door bijvoorbeeld KBO Brabant en FASv is opgedaan? Welke rol kunnen de lidorganisaties en hun leden spelen en hoe kunnen KNVG en NVOG dit faciliteren? Genoeg vragen en tijd voor het opdoen van inspiratie. De sprekers van de themadag leveren hier een bijdrage aan.

De sprekers:

Het organisatie team onder leiding van Joop Blom is er in geslaagd om sprekers aan te trekken die ieder op hun eigen terrein over veel kennis beschikken en die kennis op een prettige en inspirerende manier met de aanwezigen delen.

De **presentaties** op een rij:

1. **Het Pact voor de ouderenzorg:** Henk Reinen, lid directie Maatschappelijke Ondersteuning van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), nam de aanwezigen mee in de wereld van het Pact voor de ouderenzorg. Een initiatief van VWS, maar het is van iedereen. Gestart met 35 deelnemers, waarbij KNVG en NVOG, uitgegroeid tot ongeveer 250 deelnemers. Heel divers, van zorg- en welzijnsorganisaties tot gemeenten. Van zorgverzekeraars tot bedrijven als Albert Heijn en Rabobank. Gericht op het samen ontplooiën van initiatieven die de (kwetsbare) oudere ten goede komen.

De **3 programmaonderdelen** van het Pact worden toegelicht:

- Een tegen Eenzaamheid: omzien naar elkaar, samen leven. Maar ook in de wetenschap dat je eenzaamheid lang niet altijd kunt oplossen
- Langer Thuis: vitaal ouder worden, zorgen voor een goed netwerk, mantelzorg en de woonproblematiek
- Thuis in het Verpleeghuis

Uit hoeveelheid vragen die aan Henk Reinen werden gesteld blijkt duidelijk dat de onderwerpen van het Pact leven bij de aanwezigen.

Onze dagvoorzitter concludeert terecht dat het Pact voor de ouderenzorg een zogenoemde **actiebril** op heeft en niet blijft hangen in het maken van plannen. Met die actiebril op kunnen ook KNVG/NVOG en haar lid organisaties een rol spelen bij initiatieven die worden ontplooid.

Zie download voor presentatie van Henk Reinen.

2. **Zorgcoöperaties / bewonersinitiatieven:**

- Don van Sambeek is secretaris van de Koepel van Zorgcoöperaties Zuid-Nederland en voorzitter van de zorgcoöperatie "Tot uw Dienst" in Laarbeek.
- In zijn presentatie Zorg voor elkaar gaat Don in op het ontstaan van zorgcoöperaties en hoe belangrijk het is dat bij dit soort initiatieven de opbouw "onderop" begint. Bij de inwoners zelf. Bewonersinitiatieven zijn de basis voor de samenleving. In kleinere plaatsen, zoals in zijn gemeente, maar ook in steden.
- Op landelijk niveau wordt samengewerkt in de organisatie Nederland Zorgt Voor Elkaar. Elkaar informeren, samenwerken en daarmee ook bereiken dat goede voorbeelden gedeeld kunnen worden.
- Zorg voor Later: bewust worden van het belang van een toekomstbestendig sociaal netwerk. In de presentatie van Don van Sambeek leest u hier meer over.

Als KNVG en NVOG kunnen wij de lidorganisaties Informeren over goede voorbeelden en op die manier de leden van de lidorganisaties inspireren om in hun woonplaats initiatieven te ontplooien of daarbij betrokken te raken.

3. **Klaar voor de vergrijzing?**

- Nodig Yvonne Witter, beleidsadviseur van Aedes (branchevereniging van woningcorporaties) uit en je weet dat je op een enthousiaste en deskundige manier wordt geïnformeerd over de ontwikkelingen van het ouder worden in combinatie met het wonen. Dat is ook nu het geval.
- De impact van de vergrijzing, het ontbreken van verzorgingshuizen, het nut van je tijdig voorbereiden op de toekomst. Alles passeert de revue.
- Er zijn nieuwe woonvormen nodig. De belangstelling voor gemeenschappelijk wonen neemt toe, maar wel onder voorwaarden.
- Yvonne benoemt de top 10 van wat er volgens ouderen nodig is om langer thuis te kunnen wonen. De belangrijkste hierbij is een doel in het leven hebben. De top 10 en de hele presentatie van Yvonne Witter kunt u **hier** lezen.
- Een welgemeend advies (uitspraak van Rudi Westendorp): **oud worden, begin er jong mee!**

Uit de vragen en de opmerkingen na de presentatie blijkt eens te meer dat wonen voor ouderen een hele uitdaging is. De rol van de woningcorporaties, inclusief de onmogelijkheden, het doorstromen naar een kleinere woning en het tijdig aanpassen van de eigen woning zijn onderwerp van gesprek.

4. Beweging in het Sociale Domein:

- Menno Tigelaar, wethouder Zorg en Ondersteuning van de gemeente Amersfoort vertelt over de 7 leidende principes die in het Sociale Domein van zijn gemeente worden toegepast. Zelfredzaamheid staat hierbij voorop. Als er hulp nodig is, krijgt men die ook. Daar gaat wel een zorgvuldig traject aan vooraf. Mooi is dat er voor ieder huishouden, één plan wordt gemaakt waarbij er één regisseur is. Integraal werken en waar mogelijk de schotten in de wetgeving omzeilen.
- Menno schetst de Pyramide, zie ook zijn presentatie, die als uitgangspunt geldt. Zoveel mogelijk regelen aan de onderkant en er voor zorgen dat alleen die mensen naar de bovenkant "klimmen" die het echt nodig hebben.
- Aandachtspunt in Amersfoort is de onafhankelijke cliëntondersteuning. Daar is Amersfoort overigens niet uniek in.
- Een specifiek ouderenbeleid kent Amersfoort niet. Dat wordt niet als noodzaak gezien. Schoorvoetend moest de wethouder toegeven dat er voor jongeren wel een (beetje) apart beleid is.

5. Welzijnswerk bij Voeks:

- Lidorganisaties hebben naast een rol als belangenbehartiger, vaak ook nog andere rollen. Denk hierbij aan activiteiten op welzijnsgebied. Voeks, de Vereniging van Oud-Employés der Koninklijke Shell met zo'n 12.000 leden is zo'n lidorganisatie.
- Albert Don is lid van het dagelijks bestuur en landelijk coördinator Welzijn. Hij vertelt hoe het bijna 70 jaar oude Voeks op een unieke en moderne manier invulling geeft aan de welzijnsaspecten.
- Maar liefst 265 contactpersonen zijn, verdeeld over regio's, betrokken bij ondermeer het bezoeken van 80+ leden. Het blijft niet bij bezoeken. Er is een menukaart gemaakt met andere mogelijkheden. U leest hier meer over in de presentatie van Albert.
- De contactpersonen zijn enthousiast, doen hun werk gemiddeld 10 jaar en het is niet moeilijk om nieuwe contactpersonen te vinden. Voor de contactpersonen worden themadagen georganiseerd. Onder begeleiding van deskundigen wordt gesproken over onderwerpen als hoe ga je om met dementie en horen is meer dan luisteren.

Voeks is op welzijnsgebied een inspirerend voorbeeld. Lidorganisaties kunnen, ieder op de eigen manier, iets met dit voorbeeld doen. Eenzaamheid en het bestrijden daarvan staat hoog op de agenda. Lidorganisaties kunnen daarbij zeker, hoe klein of hoe groot ook, een rol spelen.

6. De Raad van Ouderen:

- **Praten mét ouderen, niet óver ouderen** dat is de lijfspreuk van de Raad van Ouderen (RvO)
- Joost Bos is lid van de Raad van Ouderen. Hij vertegenwoordigt KNVG/NVOG ook in BeterOud en vertelt wat de rol van de Raad in het Pact voor de ouderenzorg is.

- Met de betrokkenen van het Pact voor de ouderenzorg, waaronder VWS, mee denken en adviseren over hoe de ondersteuning en de zorg voor ouderen het beste vorm gegeven kan worden. Dat is het hoofddoel van de RvO.
- De RvO is geen belangenbehartiger, dat is een taak van de koepels en andere ouderenorganisaties.
- Door de RvO is advies uitgebracht over de waarde van de ouderen. Ook heeft de RvO, ongevraagd, 10 aandachtspunten benoemd. Zie de presentatie van Joost. Twee belangrijke punten noemen wij hier: **ouder worden is een volledige fase in het leven** en zorg voor positieve beeldvorming (het is niet allemaal kommer en kwel!).

7. ANWB AutoMaatje:

- Een landelijk initiatief van ANWB. Vanuit het programmaonderdeel Een tegen Eenzaamheid van het Pact voor de ouderenzorg is door KNVG/NVOG contact gelegd met ANWB.
- Leo Kool, vicevoorzitter van de commissie Zorg, Welzijn en Wonen geeft een toelichting op het initiatief. Lees ook zijn presentatie.
- ANWB AutoMaatje zorgt er voor dat mensen die minder mobiel zijn en voor hun vervoer afhankelijk zijn van anderen weer onder de mensen komen. Vrijwilligers vervoeren hun plaatsgenoten met hun eigen auto.
- Er kunnen waardevolle contacten ontstaan tussen de chauffeur en degene die wordt vervoerd: ANWB AutoMaatje brengt buurtgenoten weer samen!
- KNVG/NVOG kunnen dit niet zelf organiseren. Wij kunnen wel het initiatief onder de aandacht brengen van de (leden van) de lidorganisaties en stimuleren dat de bekendheid van ANWB AutoMaatje groeit, de leden als vrijwilliger aan de slag gaan of er zelf gebruik van maken. **Dat voorstel wordt met grote meerderheid aangenomen.** De commissie Zorg, Welzijn en Wonen zal de vervolgstappen zetten! Een mooi resultaat.

Matthijs de Winter, programmamanager ANWB AutoMaatje, beantwoordt de vragen uit de zaal en benadrukt dat het initiatief aanvullend is op datgene dat al bestaat. ANWB AutoMaatje is beslist niet opgestart om als concurrent te fungeren. ANWB faciliteert en doet dat vanuit haar maatschappelijke rol.

Tot slot: een forum bestaande uit Joop Blom, Joost Bos, Leo Kool en Hans Wesselink (allen lid van de commissie Zorg, Welzijn en Wonen) beantwoordt vragen uit de zaal. Een paar voorbeelden:

- De situatie van thuiswonende mensen met dementie is soms schrijnend. Dit vereist meer aandacht. Wordt meegenomen in een nog uit te brengen advies van de RvO.
- De samenwerking in projecten, zowel landelijk als lokaal, kan vele malen beter. Voorkomen moet worden dat initiatieven als ijsschotsen over elkaar heen schuiven.
- Pensioenfondsen moeten meer in de gezondheidszorg investeren. Wellicht een oproep aan de pensioenfondsen. Vanuit de koepels, maar ook de lidorganisaties kunnen dat doen.
- Toekomst: je bent in de toekomst meer afhankelijk van wat wij zelf kunnen en moeten doen.

De slotvraag: Vindt u dat de commissie Zorg, Welzijn en Wonen de lidorganisaties ook bij lokale belangenbehartiging moet ondersteunen wordt met een duidelijk ja beantwoord. De commissie zal dit verder uitwerken. **Het motto van de themadag “Wat kan ik zelf doen” is daarbij de basis.**

2 april 2019